EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 30.5.2012
COM(2012) 319 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Litauens nationale reformprogram for 2012

med Rådets udtalelse om Litauens konvergensprogram for 2012-2015

{SWD(2012) 319 final}

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Litauens nationale reformprogram for 2012

med Rådets udtalelse om Litauens konvergensprogram for 2012-2015

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker[1], særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen[2],

som henviser til Europa-Parlamentets beslutninger[3],

som henviser til konklusionerne fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som har hørt Det Økonomiske og Finansielle Udvalg, og

som tager følgende i betragtning:

(1) Den 26. marts 2010 godkendte Det Europæiske Råd Europa-Kommissionens forslag til en ny strategi for vækst og beskæftigelse, Europa 2020, baseret på en øget koordinering af de økonomiske politikker, som vil fokusere på nøgleområder, hvor der skal gøres en særlig indsats for at øge EU's potentiale for bæredygtig vækst og konkurrenceevne.

(2) Den 13. juli 2010 vedtog Rådet en henstilling om de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Unionens økonomiske politikker (2010-2014) og den 21. oktober 2010 en afgørelse om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker[4], som tilsammen udgør de "integrerede retningslinjer". Medlemsstaterne blev opfordret til at tage de integrerede retningslinjer i betragtning i deres nationale økonomiske politik og beskæftigelsespolitik.

---

1 EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.
2 COM(2012) 319 final.
3 P7_TA(2012)0048 og P7_TA(2012)0047.
4 Rådets afgørelse 2012/238/EU af 26. april 2012.

(3) Den 12. juli 2011 vedtog Rådet en henstilling om Litauens nationale reformprogram for 2011 sammen med en udtalelse om Litauens opdaterede konvergensprogram for 2011-2014.

(4) Den 23. november 2011 vedtog Kommissionen den anden årlige vækstundersøgelse, som markerede starten på det andet europæiske semester med forudgående og integreret politisk samordning, som er forankret i Europa 2020-strategien. Den 14. februar 2012 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 rapporten om varslingsmekanismen[5], og heri blev Litauen ikke udpeget som en af de medlemsstater, hvor der skulle udføres en dybtgående undersøgelse.

(5) Den 2. marts 2012 tilsluttede Det Europæiske Råd sig prioriteterne med henblik på sikring af finansiel stabilitet, finanspolitisk konsolidering og tiltag til fremme af vækst. Det understregede behovet for at fortsætte en differentieret og vækstfremmende finanspolitisk konsolidering, genetablere normale lånemuligheder for erhvervslivet, fremme vækst og konkurrenceevne, bekæmpe arbejdsløsheden og de sociale følger af krisen og modernisere den offentlige forvaltning. Det opfordrede medlemsstaterne til at gennemføre Rådets henstillinger for 2011 for det enkelte land og til at omsætte prioriteterne til konkrete foranstaltninger, der skal medtages i deres stabilitets- eller konvergensprogrammer og nationale reformprogrammer.

(6) Den 2. marts 2012 opfordrede Det Europæiske Råd tillige de medlemsstater, der deltager i europluspagten, til at fremlægge deres tilsagn i så god tid, at de kan indgå i deres stabilitets- eller konvergensprogrammer og nationale reformprogrammer.

(7) Den 27. april 2012 forelagde Litauen sit opdaterede konvergensprogram for perioden 2012-2015 og den 30. april 2012 sit nationale reformprogram for 2012. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen.

(8) Baseret på vurderingen af konvergensprogrammet for 2012 i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 er Rådet af den opfattelse, at det makroøkonomiske scenarie, der danner grundlag for programmets budgetfremskrivninger, er plausibelt. Det stemmer stort set overens med Kommissionens 2012-forårsprognose for 2012 og 2013. Programmets budgetstrategi sigter mod at rette op på et uforholdsmæssigt stort underskud senest i 2012 som henstillet af Rådet og mod at nærme sig den mellemfristede budgetmålsætning herefter. Programmet fastholder den tidligere mellemfristede budgetmålsætning, dvs. et strukturelt offentligt overskud på 0,5 % af BNP, der er en tilfredsstillende afspejling af kravene i stabilitets- og vækstpagten; der indgår en konsolidering på mindst 1 procentpoint årligt og et budget i balance i 2015. Budgetplanerne er i overensstemmelse med fristen for afvikling af det uforholdsmæssigt store underskud, men den gennemsnitlige årlige finanspolitiske indsats i 2010-2012, på grundlag af den (genberegnede) strukturelle budgetsaldo[6], forventes at være lavere end de 2,25 % af BNP, der er henstillet i Rådets henstilling af 16. februar 2010. Den planlagte udvikling frem imod det mellemfristede budgetmål i årene efter afviklingen af det uforholdsmæssigt store underskud ligger strukturelt set

---

5 COM(2012) 68 final.

6 Den konjunkturkorrigerede saldo eksklusive engangsforanstaltninger og midlertidige foranstaltninger som genberegnet af Kommissionens tjenestegrene på basis af oplysningerne i programmet og ved hjælp af den i fællesskab aftalte metode.

under de 0,5 % af BNP, der er stabilitets- og vækstpagtens referencesats. Den planlagte vækstrate for de offentlige udgifter er, under hensyntagen til diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, i overensstemmelse med stabilitets- og vækstpagtens referencesats for 2013 og 2014, men ikke for 2015. Den offentlige gældskvote forventes i henhold til Kommissionens 2012-forårsprognose at forblive under 60 % af BNP i programperioden, dog stiger den til næsten 41 % af BNP i 2013, samtidig med at konvergensprogrammet målrettes mod at nedbringe kvoten til ca. 35 % i 2015. Reformen af budgetplanlægnings- og gennemførelsesprocessen skrider frem, men regeringen mangler stadig at godkende lovforslagene. Den foreslåede lovgivning vil sørge for øget ansvarlighed inden for de finanspolitiske rammer ved at oprette et uafhængigt organ og stramme reglerne for finansministeriets reserver.

(9) En omfattende strategi for overholdelse af skattereglerne blev omsat i 2011, og det styrkede overholdelsen af skattereglerne og gav ekstra indtægter. Der er dog behov for en vedvarende gennemførelsesindsats, hvis der skal gøres væsentlige fremskridt i bekæmpelsen af skatteunddragelse.

(10) Den demografiske udvikling giver anledning til alvorlige betænkeligheder med hensyn til pensionssystemets bæredygtighed. Selv om Litauen har vedtaget en gradvis stigning i pensionsalderen til 65 år frem til 2026, vil dette alene ikke kunne sikre bæredygtigheden og tilstrækkelige pensioner i fremtiden, så der må suppleres med yderligere foranstaltninger. Foranstaltningerne kunne omfatte en sammenkædning af den lovfæstede pensionsalder og fremtidige ydelser med demografiske faktorer, indførelse af klare indekseringsregler, indførelse af en nærmere sammenknytning af indbetalte bidrag og ydelser og at fjerne incitamenter til at gå på førtidspension. Litauen kunne desuden gøre bedre brug af frivillige supplerende pensionsordninger. Oprettelsen af erhvervstilknyttede pensionsordninger kunne fjerne noget af presset på socialsikringssystemet og samtidig øge de fremtidige pensionsbeløb lidt. Alle hindringer for at blive længere på arbejdsmarkedet er blevet fjernet.

(11) Loven om vikarbureauer, som skal fremme kortvarig beskæftigelse, trådte i kraft den 1. december 2011. Den vil dog ikke nødvendigvis få stor virkning, da der allerede før loven fandtes vikarbureauer i Litauen. En omfattende gennemgang af arbejdsmarkedslovgivningen kan finde frem til unødvendige restriktioner og administrative barrierer, som forhindrer fleksible arbejdskontrakter og opsigelsesregler og flextidsordninger. Der er desuden behov for yderligere foranstaltninger, som tager sigte på at øge arbejdsstyrken, herunder navnlig for unge, ufaglærte og ældre arbejdstagere, og på at øge arbejdsmarkedets fleksibilitet.

(12) Under krisen blev ledigheden blandt unge (over 30 %) og ufaglærte særlig tydelig. Regeringen har iværksat en række foranstaltninger, som skal få unge i job, herunder bl.a. beskæftigelsestilskud til at komme i arbejde og nedsatte socialsikringsbidrag. Aktiveringsraterne er dog fortsat for lave, og de finansielle tildelinger til aktiv arbejdsmarkedspolitik kunne bruges mere virksomt ved at offentlige arbejder målrettes mod de mest sårbare grupper. For at sikre en bedre overgang fra uddannelsessystemet til arbejdsmarkedet kunne lærepladser og praktikantpladser gøres mere attraktive, og der kunne indføres et system til at forudsige efterspørgslen efter kvalifikationer. Foranstaltningerne bør være i overensstemmelse med resultaterne i Litauens og Kommissionens fælles arbejdsgruppe om ungdomsarbejdsløshed.

(13) Omkring en tredjedel af den litauiske befolkning er truet af fattigdom og langsigtet udelukkelse. På EU-plan svarer det til det fjerdehøjeste niveau. I 2011 ændrede Litauen sin kontanthjælpslovgivning med sigte på at reformere bistandssystemet fra januar 2012. Der er bl.a. lanceret en pilotmodel for fordelingen af bistand, metoden til beregning af bistandens størrelse er ændret, der er indført visse incitamenter til at søge arbejde og en udvidet dækning. Bistandsreformen er et led i bestræbelserne for at fjerne hindringerne for at arbejde. Det er nødvendigt at oprette et overvågningssystem til at vurdere reformens virksomhed og dens virkning for så vidt angår fattigdomsbekæmpelse. Reformen bør gå hånd i hånd med aktiveringsforanstaltninger, som øger deltagelsen i arbejdsmarkedet, herunder navnlig for langvarige bistandsmodtagere.

(14) Regeringen har fra 2010 iværksat en ambitiøs reform af statsejede virksomheder, som tager sigte på at omstrukturere virksomhedsledelsen, øge gennemsigtigheden og adskille ejerskab og reguleringsopgaver samt øge konkurrencen og effektiviteten. Det er en relevant reform, som både omfatter lovgivningsmæssige og organisatoriske ændringer. Der er gjort store fremskridt med hensyn til gennemsigtighed og ansvarlighed, idet der nu offentliggøres kvartalsvise og årlige rapporter. Der er fastlagt klare virksomhedsmål. Regeringen har dog udsat nogle dele af reformen, herunder bl.a. adskillelsen af statsejede virksomheders kommercielle og ikke-kommercielle aktiviteter, og har til hensigt at gennemføre dem i 2012.

(15) Litauen har gjort nogle fremskridt for så vidt angår bygningers energieffektivitet. Der blev vedtaget et moderniseringsprogram for beboelsesejendomme med flere lejligheder i december 2011, men det svækkes af modsatrettet støtte inden for andre politikområder, som mindsker incitamenterne til at forbedre energieffektiviteten for beboere i beboelsesejendomme. Der er behov for en betydelig og hurtig indsats for at forbedre bygningers energieffektivitet.

(16) Der er plads til at flytte skattebyrden over på energiforbrug, da indtægterne fra miljøafgifter er de tredjelaveste i EU, og transportafgifterne er de laveste i EU. Den implicitte afgiftssats for energiforbrug var den syvendelaveste i EU i 2010, medens energiafgifterne målt i BNP kun lå en lille smule under EU-gennemsnittet.

(17) Der mangler konkurrence og sammenkoblinger mellem landets energisysteminfrastruktur, og det er en faktor, som begrænser væksten. Utilstrækkelige sammenkoblinger betyder, at der ikke fremkommer nogen konkurrence på energimarkederne. Koncentrationen er fortsat høj (over 90 %) på både gas- og el-markedet.

(18) Litauen har givet en række tilsagn under europluspagten. Disse tilsagn og udmøntningen af de tilsagn, der blev givet i 2011, vedrører forøgelse af beskæftigelsen, forbedring af konkurrenceevnen, styrkelse af holdbarheden i de offentlige finanser og forbedring af den finansielle stabilitet. Kommissionen har vurderet gennemførelsen af tilsagnene under europluspagten. Der er taget hensyn til resultaterne af denne vurdering i disse henstillinger.

(19) Inden for rammerne af det europæiske semester har Kommissionen gennemført en omfattende analyse af Litauens økonomiske politik. Den vurderede konvergensprogrammet og det nationale reformprogram. Den har ikke blot taget hensyn til deres relevans for en holdbar finanspolitik og samfundsøkonomisk politik i

Litauen, men også til, i hvor høj grad de er i overensstemmelse med EU's regler og retningslinjer, da der er behov for at styrke den samlede økonomiske styring i Den Europæiske Union, ved at der fra EU-niveau ydes bidrag til kommende nationale beslutninger. Kommissionens henstillinger under det europæiske semester er afspejlet i henstilling 1-6 i det følgende.

(20) I lyset af denne vurdering har Rådet gennemgået Litauens konvergensprogram, og dets udtalelse[7] er navnlig afspejlet i henstilling 1 nedenfor,

HENSTILLER, at Litauen i perioden 2012-2013 tager skridt til:

1. at sikre planmæssige fremskridt hen imod rettidig afvikling af det uforholdsmæssigt store underskud. Med dette mål for øje bør budgettet for 2012 gennemføres fuldt ud, og den strukturelle tilpasningsindsats, der er anført i Rådets henstilling som led i proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud. Derefter bør de nødvendige foranstaltninger fastlægges, så budgetstrategien for 2013 og senere kan gennemføres som planlagt, og så det sikres, at der gennemføres en egnet strukturel tilpasningsindsats, som giver tilstrækkelige fremskridt hen imod den mellemfristede budgetmålsætning, herunder også overholdelsen af udgiftsreferencesatsen, samtidig med at der skæres mindst muligt i vækstfremmende udgifter. I denne forbindelse bør det overvejes at øge skatter og afgifter, der har den mindst mulige virkning på væksten, f.eks. boligskatter og miljøafgifter, herunder også bilafgifter, samtidig med at overholdelsen af skattereglerne styrkes. Den finanspolitiske ramme bør styrkes, især ved at der indføres håndhævelige og bindende udgiftslofter i budgetrammen på mellemlangt sigt.

2. at vedtage lovgivningen i forbindelse med en omfattende reform af pensionssystemet. Den lovfæstede pensionsalder bør sammenkædes med den forventede levetid, der bør fastlægges klare regler for indekseringen af pensioner, og supplerende opsparingsordninger bør forbedres. Pensionsreformen bør understøttes med foranstaltninger inden for området aktiv aldring.

3. at tackle den store arbejdsløshed, herunder navnlig blandt unge, ufaglærte og langtidsarbejdsløse, ved at fokusere ressourcerne på aktive arbejdsmarkedspolitikker og samtidig forbedring af deres effektivitet. Lærepladsordninger bør gøres mere effektive. Arbejdsmarkedslovgivningen bør ændres for så vidt angår fleksible kontrakter, opsigelsesregler og flextidsordninger.

4. at øge incitamenterne til at komme i arbejde og styrke sammenkædningen af bistandsreformen og aktiveringsforanstaltninger, herunder navnlig for de mest sårbare grupper, for at mindske fattigdom og social udelukkelse.

5. at gennemføre alle aspekterne af reformpakken for statsejede virksomheder og navnlig sikre adskillelsen af ejerskab og reguleringsopgaver samt af kommercielle og ikke-kommercielle aktiviteter. Der bør indføres passende overvågningsværktøjer, som kan bruges til at vurdere, om reformerne overholdes, og til at sikre, at alle statsejede virksomheder overholder reformkravene.

[7] I henhold til artikel 9, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97.

6. at intensivere foranstaltningerne til forbedring af bygningers energieffektivitet, herunder ved at fjerne hindringer og en hurtig gennemførelse af holdingfonden. Konkurrencen i energinettene bør fremmes ved hjælp af bedre forbindelser til andre EU-landes gas- og el-net.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Rådets vegne
Formand